

Whistle Blower

**WHISTLEBLOWING ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ:
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΝΤΩΝ,
ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ
ΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΠΑ**

www.sioufaslaw.com

Σιούφας και Συνεργάτες
Δικηγορική Εταιρεία

Υπενθυμίζουμε ότι με τον **ν. 4990/2022**¹, ενσωματώθηκε η Οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 περί προστασίας των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του ενωσιακού δικαίου. Με τις διατάξεις του ως άνω νόμου, ιδρύθηκε ένα σύστημα εσωτερικής και εξωτερικής αναφοράς παραβιάσεων ενωσιακού δικαίου, καθορίζοντας τη διαδικασία υποβολής, παραλαβής και παρακολούθησης των αναφορών και ορίζοντας υποχρεώσεις για τους φορείς του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα. Κατ' εξουσιοδότηση του ν. 4990/2022, εξεδόθησαν κοινές υπουργικές αποφάσεις, με τις οποίες καθορίστηκαν οι ειδικότερες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του νόμου. Όσον αφορά στους **φορείς του δημοσίου τομέα**, ισχύουν επιγραμματικά τα εξής:

❖ **Υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς (άρθρο 8 του ν. 4990/2022):**

- Οι φορείς του Δημοσίου που **απασχολούν άνω των 50 εργαζομένων**, **υποχρεούνται** να ορίσουν Υπεύθυνο Παραλαβής και Παρακολούθησης Αναφορών (εφεξής «ΥΠΠΑ»).

¹ Ν. 4990/2022 (ΦΕΚ Α'210/11.11.2022) με τον τίτλο «Προστασία προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις ενωσιακού δικαίου/ΤΑΧΔΙΚ Επιδόσεις στα Δ.Δ, ΝΣΚ κλπ»

- Στους φορείς του Δημοσίου που **απασχολούν έως 49 εργαζομένους**, καθήκοντα ΥΠΠΑ ασκεί ο Σύμβουλος Ακεραιότητας ²του άρθρου 23 του ν. 4795/2021 ή ο ΥΠΠΑ του εποπτεύοντος Υπουργείου (αν δεν έχει συσταθεί θέση Συμβούλου Ακεραιότητας).
 - Για τους **ΟΤΑ α' βαθμού με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων ή που απασχολούν έως 49 υπαλλήλους**, καθώς και για τα εποπτευόμενα από αυτούς νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις, καθήκοντα ΥΠΠΑ ασκεί ο Σύμβουλος Ακεραιότητας.
 - Η υποχρέωση ορισμού Υ.Π.Π.Α. **διατηρείται** για δύο (2) ημερολογιακά έτη μετά από το έτος κατά το οποίο ο φορέας συμπλήρωσε τον αριθμό των πενήντα (50) υπηρετούντων.
 - Ο ορισμός Υ.Π.Π.Α. στους φορείς του δημοσίου τομέα σύμφωνα **δεν αποκλείει την απευθείας αναφορά στην Εθνική Επιτροπή Διαφάνειας**, όταν ο αναφέρων εύλογα θεωρεί ότι δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά η αναφορά του από τον Υ.Π.Π.Α. ή υπάρχει κίνδυνος αντιποίνων.
- ❖ **Τυπικά προσόντα για την επιλογή ΥΠΠΑ (άρθρο 5 της ΥΑ με αριθμό ΓΓΑΔΔΤ 329/6770³):**
- Κατοχή οποιουδήποτε πτυχίου ή διπλώματος ανώτατης εκπαίδευσης, πανεπιστημιακού ή τεχνολογικού τομέα της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ως ισότιμου ή ακαδημαϊκά ισοδύναμου τίτλου σπουδών της αλλοδαπής,
 - Γνώση χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή στα αντικείμενα επεξεργασίας κειμένων, υπολογιστικών φύλλων και υπηρεσιών διαδικτύου, όπως αποδεικνύεται από τα οριζόμενα στο π.δ. 85/2022 όπως ισχύει και
 - Καλή γνώση της αγγλικής, όπως αποδεικνύεται από τα οριζόμενα στο π.δ. 85/2022 όπως ισχύει.
- ❖ **Αρμοδιότητες ΥΠΠΑ (άρθρο 2 της ΥΑ με αριθμό ΓΓΑΔΔΤ 329/6770):**
- **Παρέχουν κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα και τον τρόπο υποβολής αναφοράς εντός του φορέα.** Οι πληροφορίες παρέχονται με κάθε πρόσφορο τρόπο όπως ιδίως με προσωπική συνάντηση με τον Υ.Π.Π.Α εντός εύλογου χρόνου κατόπιν σχετικού αιτήματος του αναφέροντος, με σεμινάρια επιμόρφωσης των υπαλλήλων του φορέα, με μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αποστέλλονται ανά τακτά

² Σε κάθε Υπουργείο συνιστάται Αυτοτελές Γραφείο Συμβούλου Ακεραιότητας, το οποίο υπάγεται ως οργανική μονάδα στον Υπουργό

³ ΥΑ με αριθμό ΓΓΑΔΔΤ 329/6770/19.04.2023 (ΦΕΚ Β'2561/19.04.2023) με τον τίτλο «Προσδιορισμός και εξειδίκευση των προσόντων, των αρμοδιοτήτων, των υποχρεώσεων και του τρόπου πλήρωσης της θέσης του Υπευθύνου Παραλαβής και Παρακολούθησης Αναφορών (Υ.Π.Π.Α.) στους φορείς του δημόσιου τομέα σύμφωνα με την περ. α της παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 4990/2022»

- χρονικά διαστήματα στους υπαλλήλους του φορέα με σχετικό ενημερωτικό περιεχόμενο ή και με τη σύνταξη σχετικών κατευθυντήριων οδηγιών.
- **Παραλαμβάνουν ανώνυμες και επώνυμες αναφορές σχετικά με παραβιάσεις** που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4990/2022.
 - **Διασφαλίζουν την προστασία της εμπιστευτικότητας** της ταυτότητας του αναφέροντος και κάθε τρίτου που κατονομάζεται στην αναφορά.
 - **Παρακολουθούν τις αναφορές** επικοινωνώντας με τα αρμόδια όργανα του φορέα τους τα οποία έχουν επιληφθεί της αναφοράς ή με τους αρμόδιους κατά περίπτωση φορείς προς τους οποίους έχει διαβιβαστεί η αναφορά, και παρέχουν ενημέρωση στον αναφέροντα για τις ενέργειες που αναλαμβάνονται σε σχέση με την διερεύνηση της αναφοράς.
 - **Παρέχουν σαφείς και εύκολα προσβάσιμες πληροφορίες**, για τις διαδικασίες υπό τις οποίες οι αναφορές μπορούν να υποβληθούν στην Ε.Α.Δ. και κατά περίπτωση, σε δημόσιους φορείς ή θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - **Σχεδιάζουν και συντονίζουν επιμορφωτικές δράσεις**, όπως ιδίως σεμινάρια και ημερίδες, διά ζώσης ή μέσω διαδικτύου.
- ❖ **Σύγκρουση συμφερόντων (άρθρο 3 της ΥΑ με αριθμό ΓΓΑΔΔΤ 329/6770):**

Σε περίπτωση που οι Υ.Π.Π.Α εκτελούν και άλλα καθήκοντα, διασφαλίζεται ότι η εκτέλεση των καθηκόντων αυτών δεν επηρεάζει την ανεξαρτησία τους και δεν οδηγεί σε σύγκρουση συμφερόντων με τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες του προηγούμενου άρθρου. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, απέχουν από τη διαχείριση συγκεκριμένων υποθέσεων, εφόσον συντρέχει περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων, δηλώνοντας το κώλυμα στον επικεφαλής του φορέα.

Σύγκρουση συμφερόντων συνιστά οποιαδήποτε κατάσταση κατά την οποία αντικειμενικά επηρεάζεται η αμερόληπτη εκτέλεση των καθηκόντων τους. Η αμερόληπτη εκτέλεση των καθηκόντων επηρεάζεται, ιδίως, όταν προκύπτει όφελος ή βλάβη, οικονομικό/η ή μη, για τους ίδιους, τους συζύγους ή τους συμβιούντες, τους συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθείαν μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε, έως και δευτέρου βαθμού, καθώς και για πρόσωπα, φυσικά ή νομικά, με τα οποία έχουν ιδιαίτερο

δεσμό ή ιδιάζουσα σχέση, εχθρότητα ή φιλία. Η μη δε αναφορά του κωλύματος περί σύγκρουσης συμφερόντων συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα.

❖ **Τρόπος πλήρωσης της θέσης ΥΠΠΑ (άρθρο 6 της ΥΑ με αριθμό ΓΓΑΔΔΤ 329/6770):**

Στους φορείς του δημοσίου τομέα όπου έχει συσταθεί και πληρωθεί θέση Συμβούλου Ακεραιότητας, αυτός αναλαμβάνει και καθήκοντα Υ.Π.Π.Α. Αντίθετα, στους φορείς του δημοσίου τομέα στους οποίους δεν έχει συσταθεί θέση Συμβούλου Ακεραιότητας, οι αρμοδιότητες του Υ.Π.Π.Α. ασκούνται, από υπάλληλο με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου ή Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, που υπηρετεί στην οργανική μονάδα αρμόδια για θέματα προσωπικού του φορέα, παράλληλα με την άσκηση των κύριων καθηκόντων του. Αν παρά την ανάθεση αρμοδιοτήτων Υ.Π.Π.Α. σε υπάλληλο του προηγούμενου εδαφίου, συσταθεί θέση Συμβούλου Ακεραιότητας, τα σχετικά καθήκοντα Υ.Π.Π.Α. αναλαμβάνει ο Σύμβουλος Ακεραιότητας. Κατά την άσκηση των καθηκόντων του ο Υ.Π.Π.Α. αναφέρεται απευθείας στο ανώτατο ιεραρχικά όργανο του φορέα του.

Τέλος επισημαίνουμε ότι σύμφωνα με το άρθρο 25 του ν. 4990/2022, οι φορείς του δημοσίου τομέα, όφειλαν να έχουν συμμορφωθεί με την υποχρέωση θέσπισης εσωτερικού διαύλου αναφοράς, εντός 6 μηνών από την έναρξη ισχύος του νόμου, ήτοι έως 11.05.2023.

Μαρία Αικατερίνη Δ. Παπαδοπούλου
Δικηγόρος

Δ.Μ.Σ Ιστορίας και Θεωρίας Δικαίου, Νομική Σχολή Αθηνών, ΕΚΠΑ

Δ.Μ.Σ Αστικού δικαίου, Νομική Σχολή Αθηνών, ΕΚΠΑ

Δ.Μ.Σ Εμπορικού Δικαίου, Νομική Σχολή Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

